

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 587
Vår ref.: 21/51596-5
Saksbehandler: Christian Borgen Lindstad
Dato: 21.12.2021

Brev om svar på covid-19 - Oppdrag nr. 587 fra Helse- og omsorgsdepartementet - Konkretisering av anbefalingene om at personer i risikogruppene og uvaksinerte bør skjerme seg

Svar på dette oppdraget finnes vedlagt.

Oppsummering.

- Etatene har utdypet råd til personer med økt risiko for alvorlig covid-19-sykdom.
- Oppdaterte råd publiseres på FHIs nettsider og Helsenorge.no.
- Ytterligere kommunikasjontiltak:
 - Det lages nyhetssak på HelseDirektoratets nettsider.
 - Lenke til rådene distribueres i sosiale medier.
 - Informasjon om oppdaterte råd deles i nettverkene av bruker- og pårørendeorganisasjoner og i statsforvalternettverket.

Oppdraget er besvart på grunnlag av faglig underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Christian Borgen Lindstad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester
Christian Borgen Lindstad

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Svar på covid-19 oppdrag 587 fra HOD - Konkretisering av anbefalingene om at personer i risikogrupperne og uvaksinerte bør skjerme seg

Oppsummering

- Etatene har utdypet råd til personer med økt risiko for alvorlig covid-19-sykdom.
- Oppdaterte råd publiseres på FHIs nettsider og Helsenorge.no.
- Ytterligere kommunikasjonsiltak:
 - Det lages nyhetssak på Helsedirektoratets nettsider.
 - Lenke til rådene distribueres i sosiale medier.
 - Informasjon om oppdaterte råd deles i nettverkene av bruker- og pårørendeorganisasjoner og i statsforvalternettverket.

Oppdraget er besvart på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 587 - Konkretisering av anbefalingene om at personer i risikogrupperne og uvaksinerte bør skjerme seg

En av de nye nasjonale anbefalingene som iverksettes fom 14.12 er at personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte bør være ekstra nøye med å beskytte seg mot smitte. Det er ikke nærmere beskrevet hva dette innebærer og hvilke konkrete konsekvenser denne skjermingen vil ha for eldre og andre risikogrupperes sosiale liv.

HOD ber på denne bakgrunn om at Hdir, på faglig grunnlag fra FHI, utdyper disse anbefalingene og beskriver hva anbefalingene vil innebærer for eldre og andre risikogrupper. Vi ber videre om at Hdir sikrer at de konkret anbefalingene gjøres kjent i befolkningen generelt og blant risikogrupper og uvaksinerte spesielt.

Kontaktperson: Øystein Ellingsen, Ann Kristin Andresen.
Frist 20. 12. (Ny frist til 21. desember gitt 17. desember)

Bakgrunn

På bakgrunn av besvarelsen på oppdrag 576, er det gitt nasjonalt råd om at *personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte voksne bør skjerme seg, men ikke isolere seg. Det er viktig med noe sosial kontakt.*

I dette oppdraget bes etatene om å utdype dette rådet, og sikre at det gjøres kjent i befolkningen og blant risikogrupperne.

Andre relevante oppdrag

Oppdrag 576 - Vurdering av situasjonen og behov for justering i nasjonale smitteverntiltak

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Det faglige underlaget fra FHI er vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering

Det vises til FHIs faglige underlag. På bakgrunn av dette underlaget, har etatene i samråd oppdatert de gjeldende rådene til risikogrupper.

Tekst som legges til råd til risikogrupper

(det tas forbehold om mindre justeringer):

Besøk

Det er viktig å ha sosial kontakt og ikke isolere seg, spesielt i jula og andre høytider. Når eldre og andre personer i risikogrupper er vaksinert som anbefalt og har fått oppfriskningsdose, og de besøkende er fullvaksinerte, så er det som regel tilstrekkelig å følge de samme smittevernrådene som andre.

- [Generelle smittevernråd som gjelder for alle](#)

Uvaksinerte voksne anbefales å redusere sosial kontakt og beskytte seg selv og andre med flere andre smitteverntiltak.

De som er i en risikogruppe må selv vurdere risiko for smitte og bestemme hvilke ytterligere tiltak som er nødvendige for å kunne ha besøk og kontakt med familie og venner, basert på egen risiko for alvorlig sykdomsforløp av covid-19 og faktorer som smittepress i området, hvor bred kontaktflate de besøkende har hatt i dagene før besøket, deres vaksinasjonsstatus og om de har nyoppståtte luftveissymptomer.

Ytterligere risikoreduserende tiltak som kan vurderes ved besøk er:

- *Redusere antall personer som kommer på besøk. Tilpasse antall personer til størrelsen på boligen, slik at det er mulig å holde 1 meters avstand. Det er mindre risiko ved å møtes utendørs enn inne.*
- *Munnbind kan vurderes også ved besøk i private hjem, særlig for uvaksinerte, men også for eldre og andre personer i risikogrupperne, hvis det ikke er mulig å holde minst 1 meters avstand. Bruk av munnbind kan være vanskelig å gjennomføre i sosiale sammenhenger med mat og drikke.*
- *Eldre og andre personer i risikogrupper som er fullvaksinert og har fått oppfriskningsdose, kan vurdere om de ønsker å være tett på uvaksinerte barn uten luftveissymptomer, gi klemmer, ha dem på fanget osv.*

Kommunikasjon

- Rådene oppdateres på fhi.no og på Helsenorge.no.
- Ytterligere kommunikasjonsiltak:
 - Det lages nyhetssak på Helsedirektoratets nettsider.
 - Lenke til rådene distribueres i sosiale medier.
 - Informasjon om oppdaterte råd deles i nettverkene av bruker- og pårørendeorganisasjoner og i statsforvalternettverket.

Vedlegg til malen

FHIs faglige underlag

Oppdrag fra HOD nr. 587 – Konkretisering av anbefalingene om at personer i risikogruppene og uvaksinerte bør skjerme seg

21. desember 2021

Oppdragstekst

En av de nye nasjonale anbefalingene som iverksettes fom 14.12 er at personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte bør være ekstra nøye med å beskytte seg mot smitte. Det er ikke nærmere beskrevet hva dette innebærer og hvilke konkrete konsekvenser denne skjermingen vil ha for eldre og andre risikogrupperes sosiale liv.

HOD ber på denne bakgrunn om at Hdir, på faglig grunnlag fra FHI, utdyper disse anbefalingene og beskriver hva anbefalingene vil innebære for eldre og andre risikogrupper. Vi ber videre om at Hdir sikrer at de konkrete anbefalingene gjøres kjent i befolkningen generelt og blant risikogrupper og uvaksinerte spesielt.

Kontaktperson: Øystein Ellingsen, Ann Kristin Andresen.

Frist 21. 12.

Folkehelseinstituttets vurdering

Samlet vurdering

- Det er viktig å ha sosial kontakt og ikke isolere seg, spesielt i jula og andre høytider. Når eldre og andre personer i risikogrupper er vaksinert som anbefalt og har fått oppfriskningsdose, og de besøkende er fullvaksinerte, så er det som regel tilstrekkelig å følge de samme smittevernrådene som andre.
- Uvaksinerte voksne har økt risiko for alvorlig sykdomsforløp og sykehusinnleggelse for covid-19 sammenliknet med fullvaksinerte. De har også en økt risiko for å smitte andre. Uvaksinerte voksne anbefales å redusere sosial kontakt og iverksette andre risikoreducerende tiltak.
- De som er i en risikogruppe må selv vurdere risiko for smitte og bestemme hvilke tiltak som er nødvendig for å kunne ha besøk og kontakt med familie og venner, basert på grad av risiko for alvorlig sykdomsforløp av covid-19 blant personer i risikogruppene, den aktuelle smittesituasjonen og andre faktorer. Under foreslås noen konkrete råd som reduserer smitterisiko ved besøk i hjemmet.

Vurdering

Innledning

Flertallet av befolkningen, inkludert personer i risikogruppene, er vaksinert mot covid-19. De generelle smittevernradene¹ som å holde seg hjemme når en er syk, ha god hoste- og håndhygiene og holde avstand er fortsatt svært viktige for å beskytte seg mot smitte av luftveisinfeksjoner, inkludert covid-19. Smitterisikoen er lavere ute enn inne. Risikoen for alvorlig sykdom øker med alder og underliggende sykdommer, og menn har høyere risiko enn kvinner.

Vaksinasjon og gjennomgått covid-19 gir god beskyttelse mot alvorlig sykdom, men er ingen garanti mot å bli smittet av SARS-CoV-2 (på ny) og å smitte andre.

Risiko for alvorlig sykdom hos uvaksinerte voksne

Uvaksinerte voksne utgjør nå rundt halvparten av dem som legges inn på sykehus, og har økt risiko for innleggelse på intensiv og lengre liggetid på sykehus enn vaksinerte². De har både økt risiko for selv å bli alvorlig syke, og for å spre smitten videre. De utgjør derfor en økt risiko for å spre smitte til eldre og andre personer i risikogrupper. Med unntak for den lille gruppen som frarådes vaksinasjon av medisinske grunner, er det mest effektive smitteverntiltaket vaksinasjon, både for å redusere sin egen risiko for alvorlig sykdom og for å redusere risiko for smitte til andre. Uvaksinerte personer må ta ansvar for å redusere egen og andres risiko ved å iverksette risikoreducerende tiltak.

Risiko for alvorlig sykdom hos personer i risikogruppene

Når eldre og andre personer i risikogrupper er vaksinert som anbefalt, vil de i stor grad være beskyttet mot alvorlig sykdomsforløp av covid-19. Men beskyttelsen mot smitte avtar med tiden, og nå (20.12.2021) anbefales en oppfriskningsdose av covid-19 vaksine til alle personer 45 år eller eldre, og til personer 18 år eller eldre med enkelte alvorlige, underliggende tilstander. Personer med økt risiko for alvorlig covid-19 og hvor det er gått mer enn 6 måneder siden andre dose, antas å ha noe lavere vaksinebeskyttelse inntil én uke etter oppfriskningsdosen er gitt.

Noen pasientgrupper med alvorlig svekket immunforsvar³ bør vurdere ytterligere tiltak utover de generelle smittevernradene. Noen kan i tillegg ha fått egne råd om risikoreducerende tiltak av helsetjenesten de går til oppfølging hos.

Risiko for at besøkende er smitteførende

Følgende faktorer har betydning for vurdering om den besøkende kan være smitteførende:

- **Smittepress** – Høyt smittepress i det området den besøkende kommer fra.
- **Kontaktflate** – Antall personer den besøkende har hatt tett kontakt med i de siste dagene før besøket.
- **Vaksinasjonsstatus** – Uvaksinerte og delvaksinerte personer har større sannsynlighet for å være smitteførende enn vaksinerte, men også fullvaksinerte personer kan smitte videre.

¹ <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/befolkningen/smittevernrad-for-befolkningen/?term=&h=1#generelle-smittevernraadsom-gjelder-for-alle>

² <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.11.05.21265958v1>

³ <https://www.fhi.no/nettpub/vaksinasjonsveilederen-for-helsepersonell/vaksiner-mot-de-enkelte-sykdommene/koronavaksine/?term=&h=1#tredje-vaksinedose-til-personer-med-alvorlig-svekket-immunforsvar>

- **Symptomer** – Personer med nyoppståtte symptomer på luftveisinfeksjon har større sannsynlighet for å være smitteførende, og skal holde seg hjemme.

Risikoreducerende tiltak

Generelle smittevernråd⁴ gjelder for alle i alle situasjoner, også for besøk til eldre og andre personer i risikogrupper:

- Alle som er syke med luftveissymptomer bør holde seg hjemme og ha lav terskel for å teste seg for SARS-CoV-2.
- Alle bør holde 1 meters avstand til andre enn husstandsmedlemmer og tilsvarende nære.
- Unngå klemming og håndhilsing med andre enn de du bor med eller tilsvarende nære.
- Enslige personer kan ha noen få faste kontakter de har nærkontakt med (tilsvarende husstandsmedlem)
- Voksne anbefales å redusere antall nærkontakter.
- Alle bør være nøye med hoste- og håndhygiene.

Andre tiltak som kan vurderes:

- Redusere antall personer som kommer på besøk. Tilpasse antall personer til størrelsen på boligen, så at det er mulig å holde 1 meters avstand.
- Munnbind kan vurderes, særlig for uvaksinerte, men også for eldre og andre personer i risikogrupperne, hvis det ikke er mulig å holde minst 1 meters avstand. Bruk av munnbind kan være vanskelig å gjennomføre i sosiale sammenhenger med mat og drikke.
- Eldre og andre personer i risikogrupper som er fullvaksinert og har fått oppfriskingsdose, kan vurdere om de ønsker å være tett på uvaksinerte barn uten luftveissymptomer og gi klemmer, ha dem på fanget osv.

Vurdering av sosiale konsekvenser

Hovedhensikten med innholdet i denne besvarelsen er å foreta en avveining mellom smitteverntiltak og å unngå ensomhet og isolasjon i jula og andre høytider for personer som har økt risiko for alvorlig sykdom.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

⁴ <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/befolkningen/smittevernrad-for-befolkningen/?term=&h=1#generelle-smittevernradsom-gjelder-for-alle>